Bijlage 4: Protocol 'Wat doet de verpleegkundige in geval van acute bijwerkingen na vaccinatie door CLB?'

De meest frequente acute bijwerking na vaccinatie is een syncope. Het is een vasovagale reactie op emotie of pijn en wordt het meest gezien bij tieners en adolescenten. Het is belangrijk om een syncope niet te verwarren met een anafylaxie, wat slechts uiterst zelden voorkomt (< 1/1.000.000 vaccins).

Het onderstaande stroomdiagram beschrijft de stappen die de verpleegkundige dient te zetten als de leerling zich na de vaccinatie plots niet goed voelt. In de bijhorende tabel worden de symptomen van anafylaxie en van een vasovagale syncope opgesomd.

STROOMDIAGRAM BIJ ACUTE BIJWERKINGEN NA VACCINATIE DOOR CLB (bron: ERC guidelines 2015)

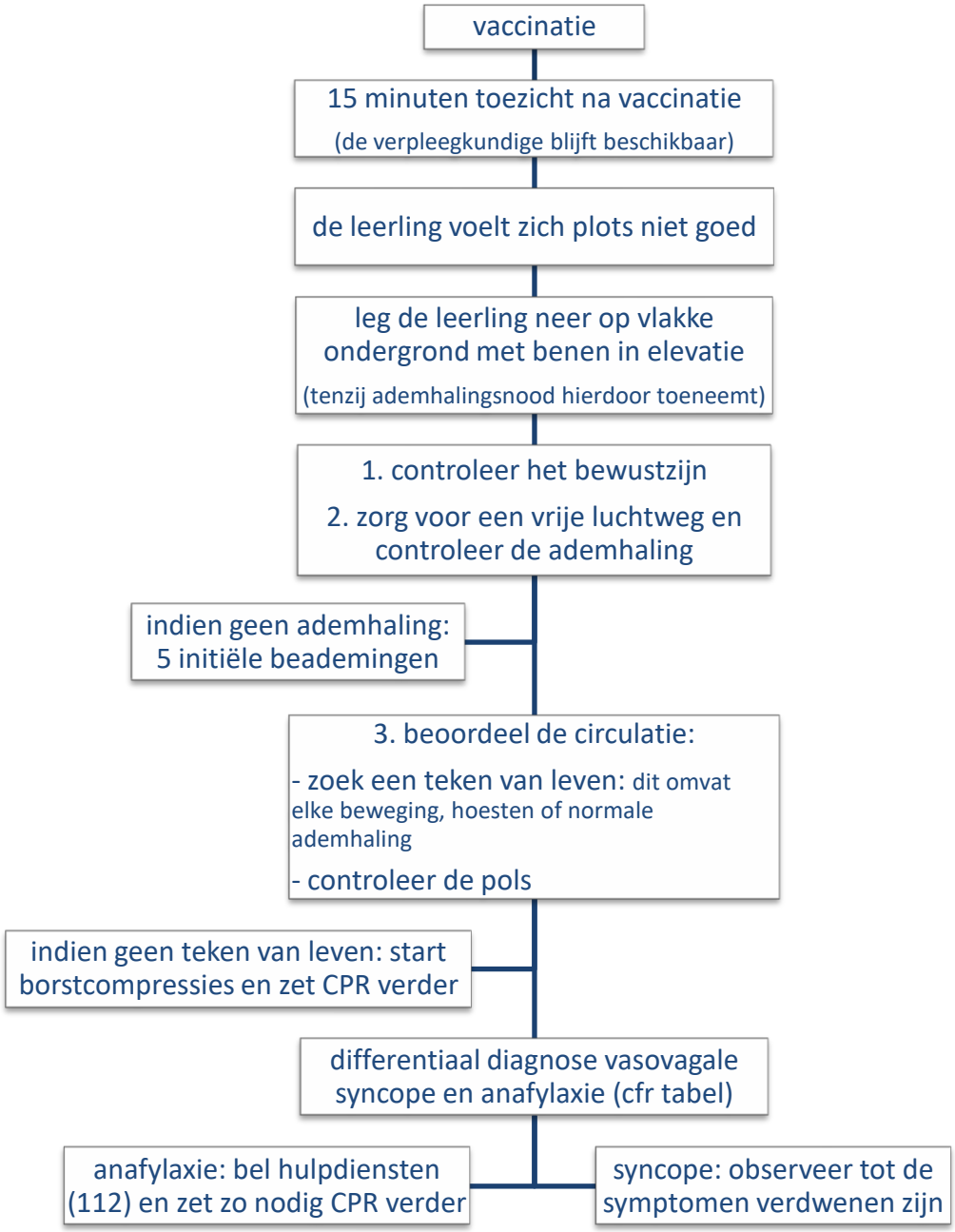

DIFFERENTIAAL DIAGNOSE TUSSEN ANAFYLAXIE EN EEN VASOVAGALE SYNCOPE

	Anafylaxie	Vasovagale syncope
tijdstip	na vaccinatie	voor, tijdens of na vaccinatie
huid en mucosa	urticaria, jeuk en angio-oedeem zwellen van lippen en tong	/ / bleekheid, zweten, koude klamme huid
ademhaling	kortademigheid piepende expiratie gierende inspiratie zwelling bovenste luchtwegen (lip, tong, keel, huig)	normale ademhaling
bloedsomloop	aanhoudende hypotensie (met duizeligheid en collaps) met reflectoire tachycardie	hypotensie (met duizeligheid en collaps) met bradycardie, is kortdurend en verdwijnt nadat je de leerling in liggende positie brengt
neurologisch	bewustzijnsdaling of - verlies tonisch-clonische contracties zijn mogelijk	bewustzijnsdaling of -verlies bij 12 tot 25% ook tonisch-clonische contracties *

*In geval van syncope is er geen amnesie en geen residuele verwardheid na tonisch-clonische contracties. Deze elementen zijn zeer belangrijk voor de differentiaal diagnose met epilepsie. Een syncope die gepaard gaat met tonisch-clonische contracties verdient verder onderzoek.

Na een syncope met tonisch-clonische contracties dien je de leerling en/of ouder te motiveren om dit incident met de huisarts te bespreken.